

**Česká školní inspekce
Olomoucký inspektorát
Wellnerova 25, 779 00 Olomouc**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIM-206/24-M
Sp. zn. ČŠIM-S-37/24-M

Název	Dětský diagnostický ústav, středisko výchovné péče, základní škola a školní jídelna, Olomouc-Svatý Kopeček, Ústavní 9
Sídlo	Ústavní 9, 779 00 Olomouc-Svatý Kopeček
E-mail	reditel@dduolomouc.cz
IČO	00 601 811
Identifikátor	600 031 543
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Zdeněk Pochyla
Zřizovatel	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Místo inspekční činnosti	Ústavní 97, Olomouc
Inspekční činnost na místě	6. – 8. 2. 2024

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) a odst. 6 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, a to podle příslušných školních vzdělávacích programů se zaměřením na činnosti základní školy a dětského diagnostického ústavu.

Zjišťování a hodnocení naplnění příslušných školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Príspevková organizace vykonáva činnosť detského diagnostického ústavu (ďalej „zařízení“), základní školy, střediska výchovné péče a školní jídelny.

Zařízení zajišťuje vzdělávací a výchovnou péči chlapcům i dívkám s nařízenou ústavní výchovou, uloženou ochrannou výchovou nebo předběžným opatřením.

Nejvyšší povolený počet lůžek v zařízení je 24, evidenční stav k termínu inspekční činnosti byl 21 dětí se závažnými poruchami chování a psychiatrickými diagnózami. Fyzicky bylo přítomno 15 dětí, čtyři pobývaly na dlouhodobé dovolence u zákonných zástupců a dvě byly umístěny pro nemoc mimo zařízení.

Ve školním roce 2023/2024 se ve škole vzdělávalo ve třech třídách 17 žáků pátého až devátého ročníku, z toho osm žáků s potřebou podpůrných opatření druhého a třetího stupně (čtyři z nich byli vzděláváni podle § 16 odst. 9 školského zákona). Do tříd byli zařazováni žáci i více ročníků.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Pedagogický sbor prošel od minulé inspekční činnosti na vedoucích pracovních pozicích zařízení i základní školy významnými personálními obměnami. Ve školním roce 2023/2024 část svých organizačních a kontrolních kompetencí ředitel zařízení delegoval zejména na nově jmenovanou zástupkyni (etopedku), hospitační činností pověřil nově ustanovenou vedoucí učitelku pro základní školu a vedoucího vychovatele pro zařízení, který ve své pracovní pozici působí dlouhodobě. Plánování, organizaci a rozvoj subjektu zajišťovali společně. Vzdělávání v základní škole bylo zajištěno čtyřmi učitelkami (včetně vedoucí učitelky) a jedním asistentem pedagoga.

Plán kontrolní a hospitační činnosti nebyl stanoven a ani průběžně vykonáván vedoucími pracovníky (zejména v základní škole). Hospitace probíhaly neformálně, vyhodnocování byly ústně bez jasných závěrů, doporučení a zpětné vazby pedagogům, následně tak nemohla být přijímána účinná opatření směřující ke zkvalitnění vzdělávání.

Nízká míra funkčnosti kontroly a řízení ředitele zařízení měly negativní vliv a dopad na organizaci vzdělávání. Nebyl nastaven účinný systém hodnocení pedagogů, kontrolní činnost ředitele zařízení nebyla ve škole i zařízení prokazatelně cílená a soustavná. Informační a kontrolní systém nebyl založen na vzájemné spolupráci všech pracovníků těchto úseků a nepostihoval všechny oblasti. Evidence vykonávání přímé pedagogické činnosti ředitele zařízení byla vedena s nízkou mírou průkaznosti a ověřitelnosti, její realizace a efektivita tak byla sporná.

Zcela formální a komplikovaná byla komunikace ředitele zařízení a vedoucí učitelky základní školy s ostatními učitelkami, vzájemné předávání důležitých informací o žácích, jejich potřebách a problémech. Tato skutečnost a negativní atmosféra se přenášela i do výchovně vzdělávacího procesu a práci se žáky i dětmi.

V průběhu inspekční činnosti bylo inspekčním týmem provedeno zjišťování sociálního klimatu mezi pedagogickými pracovníky v základní škole i zařízení prostřednictvím standardizovaných dotazníků České školní inspekce. Z dotazníků vyplynula jejich nespokojenost s pracovním prostředím. Bylo zjištěno, že kolektiv zaměstnanců byl nestabilizovaný s narušenými interpersonálními vztahy. Z rozhovorů se zaměstnanci základní školy a zařízení vyplynulo, že kolektiv pedagogických pracovníků je nejednotný a roztržštěný. Mezi některými pracovníky panovala silná osobní antipatie až nevraživost.

Někteří z pracovníků v rozhovorech negativně reagovali a poukazovali na změny, které ředitel zařízení učinil a považovali je za nedostatečně odůvodněné a neefektivní. Ředitel zařízení ve svém vyjádření hodnotil změnu ve vedení základní školy jako opodstatněnou z důvodu své nespokojenosti v komunikaci s bývalou vedoucí učitelkou a její snahu o odtržení fungování základní školy od zařízení.

Ředitel zařízení nevyužívá ani služeb externího supervizora, jehož externí supervize by zaměstnancům základní školy i zařízení umožnila vnímat a reflektovat jinak svou vlastní práci nebo vzájemné mezilidské vztahy či nacházet nová řešení problematických situací, které při činnostech s dětmi i mezi pedagogy vznikají.

Vzájemná komunikace pedagogů uvnitř základní školy a zařízení probíhala buď prostřednictvím metodických porad jednotlivých úseků, jednáním vedení nebo pedagogické rady i prostřednictvím vnitřního elektronického systému. Jejich pravidelné konání však nemělo zásadní dopad a výrazně nesměřovalo ke zkvalitnění výchovně vzdělávacího procesu. Ředitel zařízení nezkvalitnil hospitační a kontrolní činnost, další vzdělávání pedagogických pracovníků bylo nadále nesystémové, nebyly zavedeny supervize a v základní škole nepřijal účinná opatření k odstranění nedostatků zjištěných při předchozí inspekční činnosti. Doporučení České školní inspekce nebyla v plné míře realizována.

Vedení základní školy i zařízení nevytvářelo dostatečné podmínky pro realizaci vzdělávacích akcí v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků se zaměřením na rizikové chování, činnosti s dětmi s poruchami chování nebo s dětmi s psychiatrickým onemocněním. Těchto vzdělávacích aktivit se pedagogové účastnili jen sporadicky a vedením zařízení nebyly doloženy ani jiné formy dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků např. samostudium. Absencí kontrolní a hospitační činnosti nedocházelo k efektivnímu nastavení dalšího vzdělávání vzhledem k individuálním potřebám jednotlivých zaměstnanců. Rezervy vykazoval nastavený systém také s ohledem na prohloubení dovedností učitelů v oblasti efektivního využívání zejména pestřejších metod a forem práce, využívání učebních pomůcek i didaktické techniky ve výuce, v intenzivní spolupráci učitelek s asistentem pedagoga v základní škole.

Základní škola dosud nevyužívá vzájemných hospitací ke sdílení inspirativních přístupů a ke kolegiálním diskusím o efektivitě uplatňovaných speciálně pedagogických přístupů k jednotlivým žákům. Omezená byla také komunikace mezi jednotlivými pedagogy základní školy a odbornými pracovníky.

Škola i zařízení stanovilo potřebná pravidla a opatření pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků i dětí ve svých vnitřních dokumentech. S pravidly a informacemi o možných rizicích byly žáci i děti seznamovány při jejich přijetí do zařízení a dále byly průběžně upozorňovány na pravidla bezpečného chování v areálu základní školy, zařízení i mimo něj. Vedení základní školy i zařízení ve spolupráci s odborně způsobilou osobou provádělo pravidelné roční prověrky bezpečnosti. I přes uvedené skutečnosti však vedení základní školy i zařízení dostatečným způsobem nevyhodnotilo a neeliminovat významná rizika ohrožující bezpečnost a ochranu zdraví žáků i dětí.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Odpolední činnosti v dětském diagnostickém ústavu s vychovateli probíhaly dle týdenních programů výchovně vzdělávací činnosti, jež vycházely z okruhů stanovených ročním plánem výchovně vzdělávacích činností a odpovídaly obecným cílům definovaným školním

vzdělávacím programem. Při odpoledním programu dětí se vhodně střídaly režimové a volnočasové či odpočinkové i relaxační aktivity.

Napjatá a nervózní atmosféra mezi pedagogickými pracovníky byla částečně znatelná i v průběhu vzdělávání dětí ve sledovaných činnostech. V zátěžových situacích pedagogičtí pracovníci citlivě reagovali na aktuální rozpoložení dětí a podporovali je vhodným terapeutickým přístupem. Při přípravě na vyučování byla dětem ze strany pedagogů poskytována individuální péče i s ohledem na jejich speciální vzdělávací potřeby. Organizace práce nebo psychohygienické podmínky nebyly vždy plně efektivní (při zpracování psaných úkolů děti nevyužívaly psací stůl a židli, některým úkoly nebyly zadány), což se potvrdilo při hodnocených činnostech.

V základní škole se dařilo uskutečňovat partnerský přístup pedagogů k žákům. Ti převážně dodržovali kázeň a dbali jejich pokynů. V některých vyučovacích hodinách se však absence asistenta pedagoga projevovala nejen ve snížené kvalitě poskytování podpůrných opatření žákům, ale měla dopad i na ne zcela efektivní průběh výuky a dodržování nastavených pravidel. Stanovené vzdělávací cíle jednotlivých vyučovacích hodin odpovídaly možnostem a schopnostem jednotlivých žáků, směřovaly k utváření především komunikativních kompetencí. Organizace výuky byla založena zejména na individualizovaném přístupu s respektováním osobního pracovního tempa a individuálních schopností jednotlivých žáků. Učitelky ve většině sledovaných vyučovacích hodin žáky povzbuzovaly k co nejlepšímu výkonu, v případě potřeby jim poskytovaly podporu a průběžně je hodnotily. Převládala frontální výuka doplněná následnou samostatnou prací žáků, učivo bylo propojováno se situacemi z běžného života. V menší míře však bylo prováděno střídání činností a zařazování aktivizujících prvků k podpoře soustředění žáků. Při výuce byly minimálně využívány názorné pomůcky, které by podporovaly jejich učení a aktivitu. Žákům nebyly vytvářeny příležitosti interpretovat před třídou získané poznatky z různých zdrojů. Práce s digitálními technologiemi byla zaznamenána pouze ojediněle. V závěru vyučovacích hodin chybělo důslednější shrnutí vzdělávacího obsahu i závěrečné zhodnocení splnění cíle pedagogem, sebehodnocení a vzájemné hodnocení žáků.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Hodnocení výsledků výchovy a vzdělávání v zařízení je realizováno pravidelně. K pozitivní motivaci dětí a korekci jejich nevhodných forem chování v průběhu dne přispívá i jejich individuální hodnocení, které probíhá každodenně při tzv. „předávání“ dětí mezi pedagogy základní školy, vychovateli a za přítomnosti vedení zařízení. Přítomnost užího vedení zařízení při hodnocení však byla spíše formální, k dosahovaným výsledkům dětí se nevyjadřovali. Vlastní hodnocení dětí bylo zaznamenáno spíše ojediněle. Pozitivní opatření ve výchově jsou uplatňována směrem k dětem motivačně a k jejich aktivní spolupráci při výchovně-vzdělávacích činnostech. Počet udělených negativních opatření ve výchově vhodně reaguje na individuální prohřešky dětí. Počet útěků ze zařízení byl za uplynulé období nízký. Psychologická a etopedická péče nebo krizová intervence je zabezpečena v zařízení dostatečným počtem odborných pracovníků, kteří se také podílejí na stanovování vhodných speciálně pedagogických postupů či metod např. při řešení šikany mezi dětmi. Aktuální informace o dětech i žácích a jejich využitelnost však není cílená a průkazná. Použité formy práce nejsou dostatečně komunikovány a komplexně řešeny se všemi zúčastněnými pedagogy a na všech úrovních pedagogického procesu, což v důsledku snižuje efektivitu možného úspěšného postupu, ale také vyvolává spory uvnitř pedagogického sboru.

Ke svému hodnocení, popřípadě k jiným záležitostem, které se děti týkají, se mají možnost vyjádřit i prostřednictvím pravidelně konaného setkání všech dětí s pracovníky zařízení. Ve sledované komunitě kladli přítomní pedagogové důraz na zapojení všech přítomných dětí, obsah byl zaměřen i na hodnocení jejich chování a jednání. V rozhovorech s inspekčním týmem děti uvedly, že se nesetkaly v zařízení s ponižováním, případně fyzickým trestáním ze strany pedagogů. Část z nich uvedla, že ze strany jiných dětí zažily fyzické či slovní útoky. Uvedly, že pedagogové stížnosti v této oblasti na jejich popud řešili, ale jen s krátkodobým či částečným úspěchem.

Hodnocení výsledků vzdělávání v základní škole bylo plně v kompetenci jednotlivých vyučujících a v některých třídách plnilo žádoucí motivační funkci. Žáci byli hodnoceni v souladu s pravidly pro hodnocení, individuálně přistupovali k hodnocení žáků v souladu s doporučeními ke vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Zavedeným nástrojem ověřování znalostí a dovedností bylo průběžné žákovské hodnocení ve vyučovací hodině. Učitelky vstřícnou komunikací dokázaly u žáků ocenit jejich aktivitu, snahu, okomentovat dosaženou úroveň písemných prací v sešitech a při orientačním ústním zkoušení. K eliminaci zjištěných nedostatků přijímaly pedagožky efektivní opatření v průběhu jednotlivých vyučovacích hodin.

Se zákonnými zástupci mohou děti udržovat kontakty pravidelně. Probíhají nejčastěji písemně, telefonicky, elektronicky či formou návštěv v zařízení nebo dovolenek. Pozitivním zjištěním je skutečnost, že se zařízení daří umisťovat nezanedbatelnou část dětí zpět do původních rodin.

Na kvalitní úrovni probíhá spolupráce se zřizovatelem. Přínosná je také součinnost se soudy, státním zástupcem, odbornými lékaři, Policií ČR a orgány sociálně-právní ochrany dětí.

Závěry

Vývoj školy/školského zařízení

- Od minulé inspekční činnosti se změnilo vedení na klíčových pozicích v základní škole a zařízení. Zhoršila se spolupráce ředitele zařízení a užšího vedení se základní školou i zařízením, došlo k významnému narušení interpersonálních vztahů v zařízení.
- Od poslední inspekční činnosti nebyla v oblasti řízení, kontrolní a hospitační činnosti vedení zařízení, dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a průběhu vzdělávání v základní škole přijata efektivní opatření k nápravě a jejich odstranění.

Silné stránky

- Aktivita zařízení při práci se zákonnými zástupci dítěte spolu s cílenými výchovně vzdělávacími postupy se pozitivně projevuje v počtu dětí, které se daří po ukončení diagnostického pobytu vracet zpět do původní rodiny (3.2).

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Slabé stránky (oblasti ke zlepšení)

- Základní škola i zařízení dostatečně nevyhodnocovalo a neeliminovalo rizika ohrožující bezpečnost a ochranu zdraví žáků i dětí (1.4).
- Řídící, kontrolní a hospitační činnost užšího vedení základní školy i zařízení nevedlo důsledně k identifikaci silných a slabých stránek vzdělávacího procesu, jeho zkvalitňování a účinné zpětné vazbě o průběhu i výsledcích vzdělávání (2.1).

- Nedostatečné přijímání opatření od minulé inspekční činnosti nevedlo ke zkvalitnění průběhu a výsledků vzdělávání žáků i dětí a zklidnění atmosféry v zařízení (2.1).
- Napjaté klima a sociální vztahy v celém zařízení i základní škole, které se negativně promítaly do výchovně vzdělávacího procesu (2.2).
- Neexistující supervize v základní škole a zařízení i nízká metodická podpora vedení a míra zapojení pedagogických pracovníků do jejich dalšího vzdělávání snižovala kvalitu práce i kompetence některých pedagogů (2.3).
- Ve vyučovacích hodinách byly v omezené míře střídány metody a formy práce podporující kooperativní aktivity a skupinovou práci žáků, ti minimálně pracovali s různými informačními zdroji, didaktickými pomůckami a interaktivní technikou (4.2).
- V menší míře bylo ve výuce využíváno sebehodnocení a formativní hodnocení žáků, nedostatečně byl využit prostor v závěru vyučovacích hodin ke shrnutí vzdělávacího obsahu žáky za účelem získání zpětné vazby o jeho zvládnutí a pochopení (4.3).
- V některých vyučovacích hodinách byla znatelná absence asistenta pedagoga pro cílenou podporu žáků s potřebou podpůrných opatření (6.2).

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- Zkvalitnit a zvýšit četnost kontrolní a hospitační činnosti ředitele zařízení i vedoucích jednotlivých úseků ve škole i zařízení a tím eliminovat možná bezpečnostní rizika.
- Stabilizovat tým a vztahy mezi všemi zaměstnanci, provádět průběžně kroky ke zlepšování interpersonálních vztahů a intenzivně se zaměřit na zlepšení vnitřního klimatu a napjatých sociálních poměrů v zařízení.
- Zavést supervizní činnost v základní škole i zařízení a intenzivněji zapojit pedagogické pracovníky do dalšího vzdělávání.
- Zaměřit se na používání pestrých metod a forem práce, názorných pomůcek a digitálních technologií učitelkami a podporovat jejich efektivnější spolupráci s asistentem pedagoga v základní škole.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školského zařízení ve lhůtě do 14 dnů od marného uplynutí lhůty pro podání připomínek k obsahu inspekční zprávy, resp. od doručení stanoviska k připomínkám, přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných inspekční činností. Tyto nedostatky jsou formulovány v části slabé stránky (oblasti ke zlepšení). Ve stejné lhůtě písemně informujte Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření, a to prostřednictvím datové schránky (g7zais9).

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Koncepce rozvoje školského zařízení, ze dne 30. 8. 2018
2. Plán práce na školní rok 2023/2024
3. Školní vzdělávací program pro výchovu a mimoškolní činnost v zařízení č. j.: Po/1341/21 platný od 1. 9. 2021
4. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání s motivačním názvem „Tvořivá škola“ platný od 1. 9. 2013
5. Dodatek k ŠVP podle upravené verze RVP 2016 platný od 1. 9. 2016
6. Kniha denní evidence výchovných skupin, školní rok 2023/2024
7. Výroční zpráva o činnosti zařízení za školní rok 2022/2023
8. Záznamy z kontrolní a hospitační činnosti za školní roky 2022/2023 a 2023/2024 k termínu inspekční činnosti
9. Záznamy jednání pedagogické rady, školní roky 2022/2023 a 2023/2024 k termínu inspekční činnosti
10. Třídní knihy (I. Až III. třída), školní rok 2023/2024
11. Rozvrh hodin, školní rok 2023/2024
12. Týdenní plány výchovně vzdělávací činnosti (pisemná verze), školní roky 2022/2023 a 2023/2024 k termínu inspekční činnosti
13. Personální dokumentace zaměstnanců od minulé inspekční činnosti (doklady o vzdělání, psychologická vyšetření, výpisy z evidence Rejstříku trestů)
14. Výkaz práce a evidence pracovní doby ředitele za školní rok 2023/2024
15. Seznam dětí zařízení, jejich rozdělení do výchovných skupin platný k termínu inspekční činnosti
16. Osobní dokumentace dětí evidenčně zapsaných v zařízení k termínu inspekční činnosti, programy rozvoje osobnosti dítěte, opatření ve výchově, kapesného a žádosti zákonných zástupců o povolení pobytu mimo zařízení, záznamy vnitřního elektronického systému EVIX (vzorek)
17. Preventivní program zařízení na školní roky 2022/2023 a 2023/2024
18. Vyhodnocení preventivního programu za školní rok 2022/2023

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete prostřednictvím datové schránky (g7zais9), a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Libor Žilka, školní inspektor, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Pavel Schönwälder, školní inspektor

Mgr. Jitka Martinková, školní inspektorka

Ing. Renata Skutková, kontrolní pracovnice

Mgr. Alice Havlíčková, školní inspektorka

6. 3. 2024